

Kai Bhawanibhiek
ziet de tolerantie
verdwijnen

Waarom veel
postdocs zo **onzeker**
en **gestrest** zijn

Het
geheim van
topdocenten

**'Ik ga niet op
de stoel van
God zitten'**

ADVALVAS

ONAFHANKELIJK MAGAZINE VAN DE VRIJE UNIVERSITEIT — WWW.ADVALVAS.VU.NL

Philipp Koellinger
Econoom in genenland pag 10

Griffioen
CULTUURCENTRUM VU

CURSUSSEN EN VOORSTELLINGEN
UILENSTEDE 106 TEL 020-5985100
VERKOOP VIA WWW.GRIFFIOEN.VU.NL

theater
cabaret
muziek
filmdans

**korting voor studenten
& medewerkers VU**

HOE VER KIJK JIJ?

We leven in een snel veranderende samenleving, met grote maatschappelijke vraagstukken. Dat vraagt om mensen die verder kijken. Verder dan het voor de hand liggende, verder dan het bekende. Mensen die verder kijken zijn op hun plek bij de VU. De VU stimuleert haar medewerkers buiten hun eigen afdeling en eigen vakgebied te kijken. Om nieuwe wegen in te slaan. Om samen te werken aan toonaangevend onderzoek en onderwijs. De VU is een universiteit die midden in de maatschappij staat. Met de blik gericht naar buiten. VU is verder kijken.

Ben jij een medewerker van de VU? Kijk dan voor een overzicht van alle interne vacatures op:

WWW.VU.NL/VUNET/VACATURES

Ben jij geen medewerker van de VU maar wel geïnteresseerd om bij de VU te werken? Kijk dan op:

WWW.WERKENBIJDEVU.NL

IS VERDER KIJKEN

INHOUD

JAARGANG 63 – NR 11

Kai Bhawanibhiek komt op voor **lbht-jongeren** 6

Philipp Koellinger: econoom in **genenland** 10

Postdocs: een onzeker en gestrest bestaan 18

Goed lesgeven, waar zit 'm dat nou in? 22

En verder

Online nieuws	4
Opinie: geloof in het Verzet	8
Column: Vinod Subramaniam	9
Studentenraad	14
Mail	15
Onderzoeksnieuws	16
Opinie: bekeerde asielzoekers	24
Roos	25
Campus: meedenkers gezocht	26
So you think you can teach	27
PP	28
Cultuur: wedstrijd en restaurant	30
Uilensteders	31
Griff	32

Coverfoto Martijn Gijsbertsen

Het volgende nummer verschijnt 24 februari 2016.

ADVALVAS

ONAFHANKELIJK MAGAZINE VAN DE VRIJE UNIVERSITEIT

Redactieadres

De Boelelaan 1105
BelleVue, Kamer 1H-43
1081 HV Amsterdam
redactie.advalvas@vu.nl

Hoofdredacteur

Marieke Schilp

Redactie

Floor Bal, Peter Breedveld,
Dirk de Hoog, Marieke
Kolkman, Welmoed Visser

Eindredactie

Win Castermans, Welmoed Visser

Secretariaat

Anna Jansen (020) 5985630
secretariaat.advalvas@vu.nl

Basis Ontwerp

Luis Mendo - GOOD Inc.

Vormgeving Rob Bömer -
behance.net/rbbmr

Medewerkers

Yvonne Compier, Merlijn
Draisma, Peter Gerritsen,
Martijn Gijsbertsen, Dick
Roodenburg (Griffioen), Bas
van der Schot, Peter Valckx,
Rutger Westerhof

Copyright HOP-kopij

Hoger Onderwijs Persbureau,
Amsterdam

VU-advertenties

zie secretariaat

Commerciële advertenties

Bureau Van Vliet (023)
5714745

Druk Opmeer drukkerij BV,
Den Haag

Vrijdag 5 februari 2016, 13.32»

Kelder hoofdgebouw.

Deelnemers van het Green Office leren breien tijdens de 'warm sweater week'.

FOTO PETER GERRITSEN

RSS feed

Abonneer je op het laatste nieuws online

Miljoenen euro's boete ov-studentenkaart

De afgelopen twee jaar betaalden studenten samen 56 miljoen euro aan boetes omdat ze hun ov-kaart niet op tijd stopzetten, meldt *de Volkskrant*. Daar bovenop staat nog voor 41 miljoen aan boetes open.

Connected Worlds verbindt kunst met wetenschap

Het Studium Generale is weer terug van weggeweest aan de VU. Maar 'weggeweest' is het nooit echt: "We gebruikten alleen de naam niet meer", aldus programmaregisseur Jacob Bouwman. Publieks-evenementen rond wetenschap zijn er natuurlijk altijd geweest.

Tsunami van fraude in hoger onderwijs

Een opvallende fraudezaak aan de Rijksuniversiteit Groningen: het hoofd technisch beheer zou zichzelf verrijkt hebben. De Groningers zijn verbaasd dat dit kon gebeuren, maar er zijn meer voorbeelden.

Kamer nog lang niet eens over nieuwe bestuurswet

Oermens versus twittertijger

Student zit straks toch niet vijf jaar vast aan kamer

Plato had een piemel. So what?

Voor al het laatste nieuws: advalvas.vu.nl

Zoek de verschillen

Babytweelingen lijken soms zoveel op elkaar dat zelfs de moeder ze moet merken om ze uit elkaar te houden. Maar naarmate ze ouder worden, gaan ze steeds minder op elkaar lijken.

Dat is een van de weetjes die hoogleraar Dorret Boomsma vertelt bij de opening van de fototentoonstelling Double Dutch van het Nederlands Tweelingenregister op de VU.

"Door onderzoek wordt steeds meer duidelijk welke genen zorgen voor verschillen tussen mensen", aldus Boomsma. "Wij verzamelen gegevens van eenenige en twee-eiige tweelingen. Het dna van eenenige tweelingen is identiek, twee-eiige tweelingen hebben vijftig procent overlap in hun dna, net als gewone broers en zussen. Door die twee groepen met elkaar te vergelijken, kunnen we wat zeggen over hoe genen werken."

In de tentoonstelling, die tot 5 april te zien is rondom de aula, leggen de fotografen Monique Eller en Bodine Koopmans de nadruk op de overeenkomsten en verschillen. De geportretteerde tweelingen zijn bijna identiek gekleed, dus als toeschouwer ga je al snel op zoek naar de verschillen. (MK)

Anoniem klagen kan niet meer

Anonieme klachten over de wetenschappelijke integriteit worden niet meer in behandeling genomen door de VU.

De VU en VUmc gaan sinds een halve maand anders om met klachten over wetenschappelijke integriteit. Het is niet meer mogelijk om anoniem een klacht in te dienen. Ook is de ombudsman wetenschappelijke integriteit afgeschaft. De ombudsman is vervangen door in totaal negen vertrouwenspersonen, twee per cluster faculteiten (alfa, gamma en bèta) en drie voor de medische faculteit. Personen die schendingen van wetenschap-

pelijke integriteit vermoeden en die toch anoniem willen blijven, moeten zich in ieder geval aan één vertrouwenspersoon bekend maken.

De vernieuwing van de klachten-regeling volgt op uitspraken in de zaak Nijkamp en Kourtit. De hoogleraar ruimtelijke economie en zijn promovenda werden door een anonieme klager beschuldigd van zelfplagiat en datamanipulatie, wat breed werd uitgemeten in de media. De klachten werden door de VU serieus genomen,

ook al waren ze anoniem, en er kwamen onafhankelijke onderzoekscommissies om ze te onderzoeken. Nijkamp is inmiddels vrijgesproken van datamanipulatie, de VU is op de vingers getikt door het landelijk integriteitsorgaan Lowi. Ook werd de gedragscode wetenschapsbeoefening van de universiteiten al eerder aangescherpt met een alinea over zelfplagiat. (MK)

[Meer hierover op advalvas.vu.nl>nieuws>2 februari.](#)

Nieuwe bomen niet klimaatneutraal

Helaas, een boom planten heeft lang niet altijd zin om de ecologische voetafdruk te verkleinen.

Een grote internationale studie, waaraan VU-ecoloog Sebastiaan Luyssaert meewerkte, heeft dat aan het licht gebracht.

Flink wat bos is er sinds 1750 in Europa bijgekomen, maar dat heeft in geen enkel opzicht geleid tot minder koolstofdioxide in de atmosfeer. Dat is een pikante

bevinding die het team vorige week in *Science* publiceerde, want nog in december spraken 195 landen in een nieuw klimaatakkoord met elkaar af om de hoeveelheid schadelijke broeikasgassen in de atmosfeer terug te dringen. En een belangrijke strategie daarvoor leek herbebossing en bosbeheer.

Of dat gaat werken is dus maar de vraag: "Zelfs bij goed beheer houdt een hedendaags bos veel minder koolstof vast dan de natuurlijke bossen anno 1750", zegt Luyssaert. Dat komt voor een belangrijk

deel doordat er tegenwoordig veel naaldbomen worden geplant. Die kunnen goed gebruikt worden voor de papier-, bouw-, en brandstof-industrie, maar naaldbossen absorberen ook minder zonlicht, hebben een minder ruw bladerdak en verdampen meer water dan loofbossen. Naaldbossen maken volgens de onderzoekers het broeikas-effect daardoor eerder groter dan dat ze bijdragen aan de verkleining ervan. (MK)

[Nieuwsbericht met link naar Science op advalvas.vu.nl>nieuws>5 februari.](#)

[twitter/facebook/issuu](#)

Drones

"Drones doen het werk van agenten", aldus criminoloog Marc Schuilenburg op [advalvas.vu.nl>opinie](#)

Amerika-blog

De VU-docenten Naná de Graaff en Bastiaan van Apeldoorn volgen de Amerikaanse verkiezingen op [advalvas.vu.nl>blogs&columns](#)

Afgewezen?

Masterstudent Marthe van Bronkhorst accepteert niet zomaar de afwijzing voor haar stage in Boston. Lees haar blogs op [advalvas.vu.nl>blogs&columns](#)

Rectificeren?
No way

Het rectificeren van 25 wetenschappelijke artikelen bleek onbegonnen werk.

Wetenschappelijke tijdschriften hebben vaak helemaal geen zin om fouten in door hen gepubliceerde artikelen te corrigeren. Of ze vragen er veel geld voor. Vier onderzoekers uit Alabama uit de hoek van de gezondheidswetenschappen wezen redacties op fouten in 25 artikelen. Die zaten daar niet bepaald op te wachten. In *Nature* beschrijven de wetenschappers de reacties van de redacties. Nergens ging rectificatie soepel. (HOP)

[Meer hierover met link naar het Nature-artikel: advalvas.vu.nl>nieuws>5 februari.](#)

(Re)tweets

Een selectie uit de opvallendste tweets van de afgelopen dagen

[@rsvu](#)
8-2_Levensgrote foto van winnende EJL Okeanos-ploeg @VUamsterdam sportcentrum. Mooi!

[@Rooske_Gaal](#)
8-2_ Maak het nieuwe logo voor het Coördinatie Centrum Energie VU-VUmc Check : @ontwerpvoorgeld <https://www.ontwerpen-voor-geld.nl>

[@netherlandsguy](#)
8-2_ Studenten VU maken statement tegen de onderdrukking van het Palestijnse volk <http://www.docp.nl/studenten-vu-maken-statement-tegen-de-onderdrukking-van-het-palestijnse-volk/> ...
Inderdaad stonden er studenten van actiegroep Studenten voor Rechtvaardigheid in Palestina op de campus te flyeren met een oproep aan de VU om zich terug te trekken uit alle samenwerkingen met Israëlische universiteiten.

[@mikeslottje](#)
7-2_2,5 uur slapen, super bowl kijken, wekker om 06:45 voor statistiek toets op de VU. Wie verzint een toets dan ook op zo'n tijd.
Hoe laat begon die toets dan? We willen het graag weten. Mail het naar: redactie.advalvas@vu.nl.

[@anitabrulleman](#)
7-2_ Nu ook wetenschappelijk aangetoond door de VU. Het effect van kleding op jouw gedrag. Draag iets waar je je goed... <http://fb.me/4tPydfkj3>
Vrouwen zijn veel beter in het oplossen van puzzels als ze een merkjasje dragen, zo bleek uit VU-onderzoek, aangehaald door Psychologie Magazine, aangehaald door Anita Brulleman, die zichzelf op Twitter aanprijst als gastvrouw, host en model.

[@Verreijker_VU](#)
7-2_ The dialogue with the rector magnificus @vinsub is rescheduled from 9 feb to 25 feb at 13:30 at De Verreijker! <http://on.fb.me/1mlRD03>

[@Anne_biblio](#)
6-2_ Voorlichting studie criminologie op VU bijgewoond. Zeer informatief.

Student Kai Bhawanibhiek ‘Ik word ook nageroepen op straat’

Masterstudent management, policy analysis and entrepreneurship Kai Bhawanibhiek (25) zit in het bestuur van Expreszo, belangenvereniging voor transgender-, homo-, en biseksuele jongeren.

Expreszo

Expreszo is de belangenvereniging van lhbt-jongeren: lesbiennes, homo's, biseksuelen en transgenders tot 26 jaar. In vijf steden zijn er groepen actief. Het gelijknamige blad is een paar jaar geleden als site verder gegaan. Artikelen, activiteiten en contactrubriek vind je op www.expreszo.nl.

Kai Bhawanibhiek

Augustus 2015 – nu
Secretaris, Expreszo

Juni 2015 – augustus 2015

Uitwisseling met The Banyan Academy of Leadership in mental health, Chennai (India)

Februari 2015 – juni 2015
Researchstage, London School of Hygiene & Tropical Medicine

September 2014 – nu
Master management, policy analysis and entrepreneurship in the health and life sciences, VU

Januari 2014 – juni 2014
Erasmus-uitwisseling, Universitat Autònoma de Barcelona

2012 – 2013
Commissaris activiteiten hoofdbestuur, Hindoe Studenten Forum Nederland

2009 – 2014
Bachelor bewegingswetenschappen, VU

Je inzetten voor anderen, kreeg je dat van huis uit mee?

“Als hindoe priester komt mijn vader veel over de vloer bij mensen die hulp nodig hebben. En mijn moeder zet zich in voor de buurt. Toen wij op mijn negende in Paramaribo gingen wonen, was er geen straatverlichting. Samen met de buurt heeft zij ervoor gezorgd dat die er kwam. Al was dat natuurlijk ook eigenbelang. “Lui zijn is geen optie bij mij thuis. Mijn ouders hebben ook een kruidenierszaak en een veeteeltbedrijf. Ze beginnen om half zes al met het melken van de koeien en werken tot laat door. Ik hielp altijd mee door voor schooltijd de winkel schoon te maken. Mijn ouders zijn druk en daardoor ben ik ook druk.”

Neem je weleens tijd om uit te rusten? “Druk zijn is niet erg, dat hoort bij het studentenleven. Per week besteed ik ongeveer twintig uur aan Expreszo. Daarnaast werk ik zo’n tien uur bij een onderzoeksbureau. Soms is

het lastig om sociale dingen te doen. Gelukkig heb ik een flexibele vriendenkring, dan gaan we een theetje drinken als ik om tien uur klaar met werken ben.”

DOOR FLOOR BAL
FOTO PETER VALCK

Waarom ben je actief voor Expreszo? “Ik dacht altijd dat het wel goed zal met de emancipatie van lesbiennes, homo's, biseksuelen en transgenders: lhbt. Maar ik heb de afgelopen jaren veel gereisd. Daardoor ging ik beseffen dat dat vooral voor het Westen geldt. In het buitenland ga ik ook graag naar lhbt-bars. Die zitten vaak een beetje versholten en je moet opletten als je naar buiten gaat. Ik ben deels in Suriname opgegroeid, dus ik weet zelf ook hoe dat gaat. En ook in Nederland lees je steeds meer over onverdraagzaamheid. Toen ik de vacature bestuurslid van Expreszo zag, besloot ik om te reageren. Want als je een probleem ziet en je doet er niets aan, dan ben je nutteloos.”

Expreszo doet vooral veel voor jongeren in Nederland. Is dat nog nodig? “Het aantal meldingen van bedreiging en mishandeling van lhbt'ers stijgt. Ik heb het gevoel dat de tolerantie

in Nederland minder wordt. Zelf woon ik in Bos en Lommer. Daar word ik soms ook op straat door allochtone jongeren nageroepen. Maar ook in de biblebelt valt veel te winnen op het gebied van emancipatie. Veel jongeren die ik ken mogen met kerst alleen thuiskomen als ze hun vriend of vriendin niet meenemen.

Als je in een klein dorpje woont, is het heel fijn dat je naar de grote stad kunt gaan: naar een groep met jonge gelijkgestemden. We bieden een veilige omgeving voor alle jongeren die met hun geaardheid of de reactie erop worstelen.”

Jij bent Hindoeestaan, hoe is jouw coming-out verlopen? “Mijn familie is heel liefdevol, daar heb ik veel geluk mee gehad. Tijdens mijn puberteit in Paramaribo heb ik het wat neven en nichten verteld. Ik woonde al in Nederland toen ik het aan mijn moeder vertelde. Zij was vooral bezorgd over de reactie van de gemeenschap. En die van mijn vader: hij is hindoe priester.

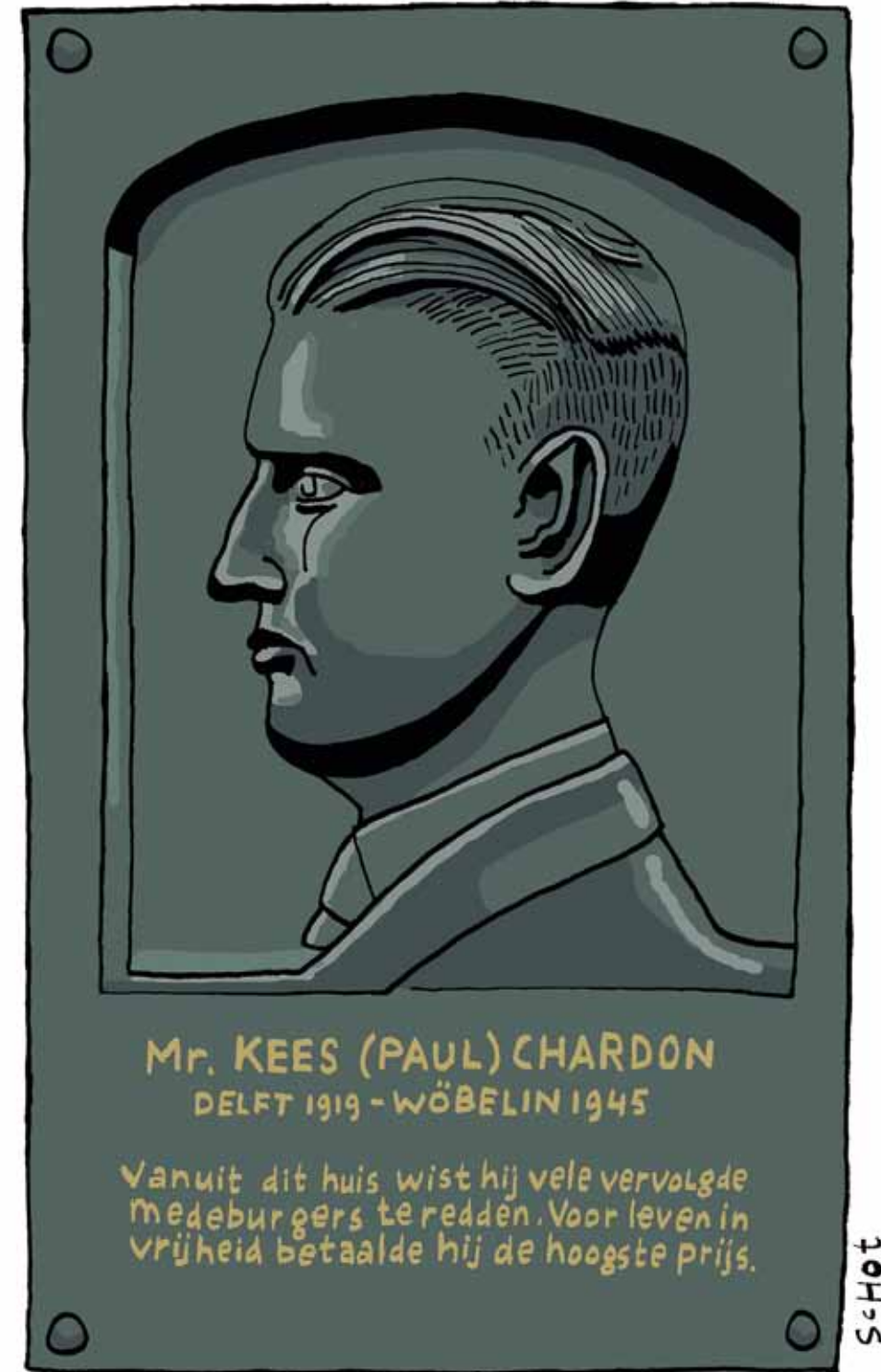
“De vakantie daarna heb ik het aan mijn vader verteld. Hij heeft het nog niet helemaal geaccepteerd, het is een proces. Ook bij mijn moeder heeft het even geduurd. Dat geeft niet. Zelf heb ik ook een paar jaar genomen om eraan te wennen, die jaren kan ik hem ook geven.”

De VU-studenten in oorlogstijd hebben laten zien dat geloof ook kan inspireren tot verzet tegen onrecht.

Geloof motiveert mensen ook tot verzet

DOOR WIM BERKELAAR
ILLUSTRATIE BAS VAN DER SCHOT

In 1944 zat Kees Chardon in de strafgevangenis in Scheveningen, waar de Duitse bezetter tijdens de Tweede Wereldoorlog Nederlandse verzetsstrijders opsloot. Hij werd, zoals dat heet, 'stevig ondervraagd', wat een understatement mag heten: de ondervragers mishandelden Chardon omdat ze meer wilden weten van zijn contacten met het verzet. In een uit de gevangenis gesmokkeld briefje schreef hij zijn familie: 'Toestand niet mooi, doch ik hou moed en vertrouw op God.' Vooral die laatste woorden treffen. Kees Chardon hield moed en putte die moed mede uit zijn rotsvaste christelijk geloof. Hij was in de jaren dertig student rechten aan de VU geweest en had zich in de eerste jaren van de bezetting als advocaat gevestigd in Delft. Toen de Jodenvervolging in 1942 in alle hevigheid losbarstte en deportatie naar de vernietigingskampen in Polen dreigde, zette Chardon zich in voor bedreigde Joden door hen op grote schaal onderduik te bieden. Hij deed dat met een moed die grensde aan het overmoedige. Toen iemand hem

eens op die overmoed aansprak, merkte hij op: "Als ik mensen wegbreng, breng ik het liefst joden weg en dat doe ik nog het liefst in spertijd en als het kan in spergebied." Chardon werd opgepakt en langs verschillende kampen gevoerd. Hij stierf op 16 april 1945, drie weken voor de bevrijding, van uitputting in het Duitse concentratiekamp Wöbbelin. Chardon is jarenlang in vergetelheid

geraakt totdat Annejet Van der Zijl hem in 2004 noemde in haar bestseller *Sonny Boy*, een biografische studie over Waldemar Nods alias Sonny Boy, wiens moeder ook bij het verzet betrokken was. Die postume belangstelling is niet iedere verzetsstrijder gegeven. Wie kent nog de namen van economiestudent Wiet Dijkman of theologiestudent Jan Goldschmeding? Zij kwamen allebei om

vanwege hun verzetswerk voor dagblad *Trouw*. Sommige studenten overleefden de oorlog ternauwernood, zoals rechtenstudent Gijs Kuypers, die later hoogleraar politicologie werd aan de VU en in 2015 op 94-jarige leeftijd stierf. Die studenten verschilden vanzelfsprekend veel van elkaar. Ze hadden ieder een andere persoonlijkheid, koesterden andere interesses en deden verschillende studies. Maar ze hadden één ding gemeen: ze leefden vanuit een vanzelfsprekend christelijk geloof dat hen motiveerde in verzet te gaan tegen de bezetting na de Duitse inval in mei 1940. Opgegroeid in merendeels gereformeerde gezinnen bezochten de studenten in de jaren dertig de calvinistische Vrije Universiteit - 'vrij van kerk en staat' - die Abraham Kuyper in 1880 had gesticht. Zo eenvoudig was hun keuze voor verzet overigens niet. Gereformeerden stonden voor de oorlog wat tweeslachtig tegenover het naziregime dat ze weliswaar als goddeloos beschouwden, maar waarvan ze de 'orde en discipline' niettemin waardeerden. En gereformeerden dachten, zoals velen in die tijd, in stereotypen over Joden. Maar toch: toen het erop aankwam, sprongen velen in de bres voor wat zij beschouwden als 'Gods volk.' Geloof wordt in onze tijd nogal eens in verband gebracht met gewetensdwang en onvrijheid. De VU-studenten in oorlogstijd hebben laten zien dat geloof ook kan inspireren tot verzet tegen onrecht. Zij kunnen op hun beurt een inspiratiebron vormen voor de VU-gemeenschap.

Wim Berkelaar is historicus bij het Historisch Documentatiecentrum voor het Nederlands Protestantisme.

Reageren? Mail naar redactie.advalvas@vu.nl.

The New Order

Vinod Subramaniam rector

F *The old order changeth, yielding place to new...* (From the poem *Morte d'Arthur*, by Alfred, Lord Tennyson, 1835).

The New Year marked the passing of an eventful 2015 for the VU, and the promise of an equally eventful year to come. I want to stand still and take stock of a momentous change heralded by the new year, a change that may have gone somewhat unnoticed within our broader community. I am referring to the formal changes in the structure of the umbrella organizations for the VU and the VUmc. Until 31 December 2015, the VU and VUmc were two peas in a pod, and part of a single foundation, the *Stichting VU-VUmc*. As of January 1, 2016, the VU and VUmc follow their separate paths as independent entities, each legally housed in separate foundations, respectively the *Stichting VU* and the *Stichting VUmc*. The formation of separate entities has advantages from two standpoints: governance and flexibility. The VU and the VUmc are exceedingly complex organizations in their own right; this split into independent organizations

leads to clarity of missions for each institution, and to better governance, with independent supervisory boards with the required domain-specific expertise. The independence also gives the VU and the VUmc additional flexibility in separately determining their own futures and collaborations, such as a far-reaching alliance with the AMC that the VUmc is actively exploring.

For half a century the VU and VUmc have been linked as institutions. Colocalization of the VUmc and the VU on one campus is a great good – it has given, and continues to give, both institutions enormous opportunities for achieving research and educational synergies, and allows us to jointly develop the full spectrum

of research, from fundamental, curiosity-driven science, to translational work relevant in the clinic. The 'old order' may be changing, and we may be going separate ways, but we remain inextricably intertwined as institutions sharing a history, identity, basic philosophy, and one campus. Let's keep it that way.

Respond? Mail to redactie.advalvas@vu.nl.

Philipp Koellinger zoekt als hoogleraar geno-economics een verklaring voor ons gedrag.

DOOR WELMOED VISSER
FOTO'S MARTIJN GIJSBERTSEN

Een econoom die in de genen duikt

Zitten zelfstandigen genetisch anders in elkaar dan mensen in loondienst? Dat was een van de vragen die hoogleraar geno-economics Philipp Koellinger (40), intrigeerden. “Zelfstandigen kijken anders naar de wereld. Wat is daarvan de genetische basis? Bij veel vragen over menselijk gedrag kom je uiteindelijk bij hun genen terecht.” En om iets over het effect van genen op gedrag te kunnen zeggen, heb je de genetische gegevens nodig van veel mensen. En denk bij veel dan niet aan vijfhonderd of tweeduizend, maar eerder aan honderdduizend. Koellinger werkt dus met big data. In de paar maanden die hij pas aan de VU werkt, raakte hij een flink eind verwijderd van de economische vragen die het vertrekpunt waren van zijn wetenschappelijke nieuwsgierigheid. “Het gaat nog wel even duren voordat we terug zijn bij de economie”, zegt Koellinger. Tien jaar misschien, schat hij. Maar dan heeft hij wel een omweg gemaakt langs het front waar dé wetenschappelijke ontwikkeling van dit moment plaats-

vindt, vindt hijzelf. “Genetici zeggen al jaren dat de reikwijdte van genetisch onderzoek immens is, maar veel studies die de afgelopen tien jaar zijn verschenen – herinnert u zich nog het sportgen, het altruïsme-gen, en het verslavingsgen? – waren niet repliceerbaar”, zegt Koellinger, “als je hetzelfde nog eens onderzocht op een andere groep mensen, bleef er vaak weinig over van het eerder gevonden verband.”

Stukjes gen aanwijzen

Waarom is dat nu anders? “We zijn er nog lang niet, hoor”, waarschuwt Koellinger, “de verbanden die wij nu vinden in die zeer grote datasets, zijn een paar procent.” Dat betekent dat de wetenschappers een paar procent van de variantie van een bepaalde eigenschap, laten we zeggen depressie, kunnen verklaren vanuit de genen. Maar daarvan kunnen ze dan wel precies de stukjes gen aanwijzen die die aanleg veroorzaken. En de ontwikkelingen op het gebied van statistiek en datamining gaan hard. Als een collega nu een halfjaar met sabbatical

gaat, weet hij bij terugkomst niet meer waar we het over hebben, denkt Koellinger. En juist die snelle ontwikkeling trok hem aan. Met zijn achtergrond als econoom kan hij bovendien iets bijdragen aan de statistische technieken waarmee je grote hoeveelheden data analyseert.

Snellere computers, grotere databestanden

Belangrijk in de ontwikkeling van de genomics is dat onderzoekers sinds 2008 sneller en goedkoper het volledige dna van mensen kunnen uitlezen. Daardoor kunnen ze de genetische profielen opslaan van grote groepen mensen. Daarnaast zijn de computers zoveel sneller geworden dat ze veel grotere databestanden aankunnen. “Wij doen eigenlijk aan datamining over het hele menselijke genoom”, vertelt Koellinger. Dat exploreren van het hele genoom van grote groepen mensen heet in vaktermen Genome Wide Association Studies. De stukjes gen die in de datasets naast elkaar worden gelegd, zijn heel klein, de zogeheten

‘Als een collega nu een halfjaar met sabbatical gaat, weet hij bij terugkomst niet meer waar we het over hebben’

single-nucleotide polymorphisms (snp’s, uitgesproken als snips). Het menselijk dna bestaat uit miljoenen snp’s. Eerst gebruikten onderzoekers deze techniek met snp’s vooral binnen de medische genetica, waarbij ze keken of ze bepaalde ziekten konden associëren met variaties van snp’s.

Schoolsucces verklaren

Wetenschappers redeneren nu eigenlijk terug: ze kijken bij mensen met bepaalde eigenschappen, bijvoorbeeld een ziekte, of er overeenkomsten zijn in de snp’s. Koellinger: “Dan weet je dat er een verband is, maar je weet nog niet wat wat veroorzaakt. En daarin ben je juist geïnteresseerd: leidt een bepaalde genencombinatie bijvoorbeeld tot schoolsucces, en onder welke omstandigheden wel en onder welke niet?” Bij veel van dit soort vragen spelen achtergrondvariabelen een rol: ja, misschien is een bepaalde serie snp’s verantwoordelijk voor schoolsucces, omdat die stukjes bijvoorbeeld bijdragen aan intelligentie, doorzettingsvermogen, kunnen stilzitten of een zekere mate van gezagsgetrouwheid.

1 miljoen mensen onderzoeken

Voorlopig is de kluwen nog zo onontwarbaar dat Koellinger slechts bij 4 procent van de genetische variantie van schoolsucces de plek kan aanwijzen op de genen. Dat is bepaald weinig als je bedenkt dat uit tweelingstudies blijkt dat 40 procent van de variantie op schoolsucces erfelijk is. Waar is de overige 36 procent gebleven? “Ten eerste

lijken er steeds meer aanwijzingen te komen dat tweelingstudies de genetische factor overschatten. Maar dan nog blijft het verschil groot”, zegt Koellinger. “De genetische variantie van mensen is nu eenmaal verschrikkelijk groot, waardoor er allerlei zeldzame varianten zijn die meespelen, maar waarvoor de onderzoekspopulatie niet groot genoeg is om ze naar boven te laten komen.” Pardon? Zijn honderdduizend mensen niet genoeg? Koellinger: “Inderdaad, we denken dat je sommige relevante snp’s pas zult vinden als je kijkt naar een miljoen mensen, of misschien nog wel meer.” Ook gebeuren er bij het kopiëren van genetisch materiaal allerlei dingen waardoor de snp’s er toch net even anders uitzien dan hun voorgangers: ze spie-

‘Zelfstandigen kijken anders naar de wereld, wat is daarvan de genetische basis?’

gelen bijvoorbeeld, of er mist ineens een stukje code, of ze hebben een stukje dubbel. Dan komen die snp’s in de statistiek natuurlijk niet op hetzelfde bergje terecht als hun zusjes, hoewel ze wel hetzelfde doen. En dan zijn er ook nog interacties tussen genen die bij bepaalde combinaties van snp’s ineens een effect kunnen hebben.

Twee soorten schizofrenie

Tot slot zijn er ook nog eigenschappen of aandoeningen die er van buiten hetzelfde uitzien, maar genetisch op verschillende manieren ontstaan. Het zou kunnen dat er bij schizofrenie zoiets aan de hand is, denken wetenschappers. Koellinger: “Bij schizofrenie reageert een deel van de patiënten goed op de bestaande medicijnen en een ander deel helemaal niet. We onderzoeken de hypothese of dat misschien komt doordat wat wij diagnos-

Schoolsucces in Nature

Hoogleraar geno-economics Philipp Koellinger en collega’s hebben binnenkort een publicatie in Nature, waarin ze het aantal stukjes gen (snp’s) dat schoolsucces verklaart, hebben vermeerderd van 3 naar 74. Er zijn nu dus 74 stukjes gen aanwijsbaar die van invloed zijn op hoe goed iemand het doet op school.

ticeren als schizofrenie, genetisch gezien twee verschillende ziekten zijn.” En dat geeft meteen de relevantie weer van het onderzoek: als je beter weet welke snp’s bepaalde aandoeningen of eigenschappen veroorzaken, kun je gericht behandelen. En soms kun je eerder een diagnose stellen. “Bij dyslexie bijvoorbeeld zijn

ouders en kinderen er enorm mee geholpen als je genetisch onderzoek kunt doen om je diagnose te bevestigen”, aldus Koellinger.

Later terug naar economie

Terug naar het schoolsucces. Koellinger onderzoekt het effect van onderwijs-hervormingen voor verschillende types mensen. Hij bekeek een Zweedse en een Amerikaanse onderwijshervorming, keek naar de latere loopbanen van kinderen en legde dat naast hun genetische profiel. “Natuurlijk ben ik me ervan bewust dat genetisch onderzoek gevoelig ligt, het is dus belangrijk om te bepalen wie toegang krijgt tot dit soort informatie. Maar het is ook waardevol, omdat je er heel specifieke problemen mee kunt oplossen voor bepaalde groepen mensen.” En gaat Koellinger ooit terug naar economische vragen? “Ik hoop het, maar nu eerst zijn er die grote onderliggende vragen om op te lossen, die bij economische keuzes en succes ook weer een belangrijke rol spelen: schoolsucces, de mate van stressbestendigheid, de aanleg voor depressie en de neiging om je wel of niet gezond te gedragen. Als we die dingen beter in kaart hebben gebracht, hoop ik wel terug te keren bij de economie.”

De universitaire studentenraad is het medezeggenschapsorgaan van en voor studenten van de VU. De raad houdt zich vooral bezig met de kwaliteit en toegankelijkheid van het onderwijs en het studentenbeleid van de VU. De raad overlegt hierover geregeld met het college van bestuur.

Stiekem wel trots op onze VU

De VU, ooit opgericht door en voor gereformeerden, is in 135 jaar uitgegroeid tot een brede, diverse universiteit, met als motto **persoonlijk, open en verantwoordelijk**. Waar uit zich dat in? Volgens de Onderwijsvisie staat de VU 'open voor diversiteit in disciplines, nationaliteiten en levensbeschouwingen en biedt daartoe een inspirerende ontmoetingsplaats.' Dat zou je misschien niet direct zeggen als je tegen het einde van de lunchpauze naar de liften gaat, terwijl je ondertussen omver wordt gelopen door studenten die geabsorbeerd lijken door hun telefoon, om na veel geduw en getrek een welbegeerde plek te bemachtigen in dit overvolle transportmiddel. Toch zijn er ook veel positieve punten op te merken die het motto van de VU zeker uitstralen. Zo is er op de VU een levendige debaatcultuur, gefaciliteerd door plekken zoals De Verrekijker, waar studenten en medewerkers eens in de zoveel tijd hun vragen zelfs direct aan de rector kunnen voorleggen. En dat er op de VU plaats is voor alle nationaliteiten en levensbeschouwingen zie je terug in ons actieve verenigingsleven en evenementen zoals VU International Day. Dat de studenten op de VU in opleiding zijn om 'kritische, verantwoordelijke burgers' te worden, blijkt ook uit meerdere initiatieven die dit jaar zijn ontplooid. Ten eerste is

er natuurlijk het door de usr opgestarte buddyprogramma, waarbij studenten vluchtelingen wegwijs maken op de universiteit. Uit het feit dat er niet genoeg plek is voor alle vrijwilligers die zich hebben aangemeld voor dit programma, blijkt wel hoe groot de betrokkenheid van VU-studenten is. Daarnaast heeft Axel Meta, student aan het Amsterdam University College, onlangs de applicatie genaamd Sharood in het leven geroepen. Deze app maakt het voor studenten in en rondom de Uilenstede-campus mogelijk om gezellig bij elkaar te gaan eten. Vooral voor studenten die van buiten Amsterdam komen en nog niet veel mensen kennen is dit een uitkomst. De usr slaat vaak een kritische toon aan over de VU. Met deze blog willen we laten weten dat we stiekem ook wel trots zijn op onze Vrije Universiteit! Heb jij suggesties of ideeën over hoe wij elkaar op de VU meer kunnen helpen? Laat het ons weten via usr@vu.nl!

Juliëtte Ronteltap, raadslid

• **Lijkt het jou interessant om volgend collegejaar in de usr te zitten? Kom dan naar onze informatieavonden op 11 en 12 februari (17 uur in OD-02) of mail voor meer informatie naar usr@vu.nl.**

WAT ER VERDER SPEELT

Een selectie uit de onderwerpen waarover de USR nu nadenkt en/of onderhandelt.

• Uitje naar de Tweede Kamer

Op donderdag 21 januari waren Bram en Dimitri naar de Tweede Kamer om een debat over het wetvoorstel Versterking bestuurskracht bij te wonen. In dit wetvoorstel krijgt de medezeggenschap meer te zeggen over haar bestuurders en geschiedt de benoeming van bestuurders op basis van vooraf openbaar gemaakte profielen. Daarnaast krijgen opleidingscommissies meer te adviseren over het onderwijs. Het was een interessant debat en we kijken uit naar het resultaat van deze wetswijziging.

• Introductie Talentprogramma

Op maandag 25 januari heeft de usr een presentatie gegeven over de mogelijke introductie van een 'Talentprogramma' op de VU. Dit wordt op de VvA al gedaan en houdt in dat ook studenten die net geen 7,5 gemiddeld staan, mogen deelnemen aan het honoursonderwijs. Volgens de usr zou dit het excellente onderwijs toegankelijker maken en studenten zo motiveren het beste uit zichzelf te halen. Of het programma er ook daadwerkelijk komt, moet nog blijken.

• Regeling na-intekenen

Op woensdag 27 januari zijn de problemen omtrent het na-intekenen met het college van bestuur besproken. Hoewel het bestuur aanvankelijk van mening was dat na-intekenen helemaal niet meer mogelijk moet zijn voor studenten, lijken we het er nu toch over eens te zijn dat studenten zich één keer oprecht kunnen vergissen. Over de exacte vorm van de regeling die in de toekomst gehanteerd zal worden, overlegt de usr op 10 februari verder met het college van bestuur.

Reacties (max. 300 woorden) op Advalvas-artikelen zijn welkom op redactie.advalvas@vu.nl. De redactie behoudt zich het recht voor uw bijdrage eventueel in te korten.

Geamputeerd groen

Cokky van Limpt schreef een interessant artikel over het belang van groen en bloemen voor het welzijn en het herstel van patiënten (*Trouw*, 21 januari). Niemand minder dan Ignaz Semmelweis heeft dit in de jaren dertig van de negentiende eeuw al in een klein proefschrift naar voren gebracht. Het is ronduit wrang dat de VU aast op het laatste stukje groen in de steenwoestijn van haar campus. De VU-hortus, pal achter VUmc, is een kleine oase, een ark van Noach voor planten. Boven-

dien is deze zeer compacte hortus ook een weldaad voor VU-medewerkers, ziekenhuispersoneel en vooral patiënten, die soms met rollator, rolstoel of zelfs in ziekenhuisbed van de plantaardige uitbundigheid komen genieten. Helaas is al een deel van de enige Nederlandse hortus bij een academisch ziekenhuis geamputeerd. De christelijke VU bedrijft een *abhortus* botanicus.

Pieter Bol, arts-epidemioloog, oud-universitair hoofddocent water & gezondheid, TU Delft

ADVERTENTIES

Siham: 'Ik ben gevlucht uit Syrië. Nu wil ik graag weer studeren.'

Geef om talent en maak deze studie mogelijk!

Kijk op www.uaf.nl

Studie en werk voor hoger opgeleide vluchtelingen

Ontdek jouw master aan de Universiteit Leiden

Universiteit Leiden

Bij ons leer je de wereld kennen

Hans van der Jagt vertegenwoordigt de VU bij de Science Battle in de Griffioen. In tien minuten presenteert hij zijn promotieonderzoek over Alexander Idenburg, Nederlands staatsman rond 1900, die onder meer Indonesië bestuurd. Zie ook pag. 30

Hoogleraar sport en recht **Marjan Olfers** werkt in opdracht van de Europese Commissie aan onderzoek naar matchfixing. "Al die klokkenluiders die nu weer met verhalen komen over matchfixing in tennis, het blijft lastig deze vorm van corruptie echt te bewijzen."

Wouter Stam is benoemd tot hoogleraar entrepreneurship. Zijn onderzoek richt zich op ondernemerschap in opkomende sectoren. Denk bijvoorbeeld aan de markt voor drones of 3D-printers, waarbij ondernemers continu moeten inspelen op nieuwe technologieën, regelgeving en businessmodellen.

Het eerste proefschrift van 2016 bij Sociale Wetenschappen is met een cum laude beloond. **Jeroen Wolbers** (organisatiewetenschappen) verdedigde zijn onderzoek naar de samenwerking tussen hulpdiensten bij een ramp. "Spontane aanpassingen en onderhandelingen zijn cruciale coördinatieprocessen tijdens crisismanagement", stelt Wolbers.

Fietsen in Amsterdam is niet zonder gevaar. Fietsers lopen hier in de stad vaker kaakbreuken op dan in andere steden. Dat ontdekte promovendus Bart van den Bergh tijdens zijn promotieonderzoek, waarop

hij 28 januari promoveerde. Met name het afbreken van de kaakkopjes, waarmee de onderkaak vastzit in het gewricht, komt geregeld voor. De traditionele manier om de kaken weer aan elkaar te zetten, met spalken van ijzerdraad rond de kiezen, is niet erg prettig voor de patiënt. Dat

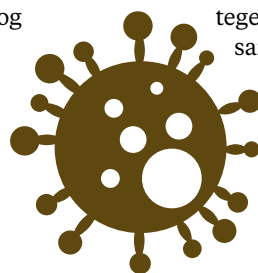
kan ook anders, constateert Van den Bergh: schroeven in beide kaken, die aan elkaar vast worden gezet, zijn minder belastend. De operatie is bovendien sneller, veiliger en goedkoper. (WV)

Zie proefschrift via tinyurl.com/mariannejacobs.

Schimmeleconomie

Dat schimmels en bacteriën samenwerken met planten om die van voedsel te voorzien, hebben we hier al eens eerder gemeld. Ecoloog Gijsbert Werner, die hierop 4 februari promoveerde, laat zien dat een mutatie van honderd miljoen jaar geleden die samenwerking mogelijk maakte. "Planten en bodemschimmels blijken een biologische

markt te vormen, waarop zij mineralen - met name fosfor - en voedingsstoffen uitwisselen; vergelijkbaar met een menselijke economie", zegt Werner. "Door goede partners te belonen, wordt bedrog tegengegaan en blijft het samenwerkingsverband in stand." Wanneer een schimmel weinig fosfor aan de plant levert, geeft de plant ook minder koolstof terug, zo blijkt. Een voorbeeld van het 'afstraffen' van een slechte partner. (PB)

Vaker bloedverlies

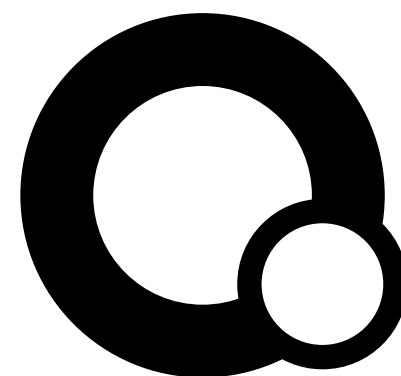
Vrouwen met littekenproblemen na een keizersnede, een zogeheten niche, hebben vaker last van licht bloedverlies na de menstruatie. "Nu we dit weten, kunnen artsen sneller een diagnose stellen bij vrouwen met dit probleem", zegt Marjolein Bij de Vaate. Zij promoveerde 27 januari hierop bij VUmc. Ongeveer zestig procent van de vrouwen die een keizersnede heeft gehad, ontwikkelt een niche. Het aantal keizersnedes neemt wereldwijd toe. In ontwikkelde landen eindigt 21 procent van de zwangerschappen met een keizersnede. (FB)

Mantelzorg

Mantelzorgers en thuiszorgprofessionals overleggen weinig met elkaar. Dit blijkt uit het onderzoek van Marianne Jacobs, waarop zij 29 januari is gepromoveerd. "Het loopt", zeggen veel professionals en mantelzorgers, mensen die onbetaald zorgen voor een hulpbehoevende. Daarom vinden de meesten het niet nodig om intensief met elkaar samen te werken. Wel zouden ze elkaar graag kunnen bereiken als dat nodig is. "Dat bleek echter niet altijd mogelijk", zegt Jacobs. "Sommige professionals wisten bijvoorbeeld niet van het bestaan van een aantal mantelzorgers." (PB)

Zie proefschrift via tinyurl.com/mariannejacobs.

Zwanger en somber

Een op de zes zwangere vrouwen is depressief.

Deze groep hoeft zich niet schuldig te voelen als ze aan de antidepressiva zijn, want dat is nauwelijks schadelijk voor het kind, concludeert arts Noera Kieviet in een onderzoek waarop zij 25 januari promoveerde aan VUmc. Er zijn hooguit milde ontwenningsverschijnselen, maar stoppen met antidepressiva is schadelijker, stelt Kieviet. Zij onderzocht honderden depressieve zwangeren en jonge moeders bij het Onze Lieve Vrouwe Gasthuis in Amsterdam. (WV)

Adhd-ouderen

Oude mensen met adhd hebben het sociaal gezien moeilijker in hun leven. Ze hebben vaker ernstige conflicten met mensen in hun omgeving. Dit leidt bij deze ouderen tot meer depressieve klachten", aldus psycholoog **Evert Semeijn**. Hierop promoveerde hij 26 januari bij VUmc. Daarom adviseert hij meer aandacht voor conflicthantering en de preventie van depressie bij deze groep. Sinds kort is bekend dat de aandachtsstoornis adhd ook bij senioren voorkomt. Er is echter nog maar weinig kennis over adhd in deze leeftijdsgroep. Waar kinderen en jongvolwassenen met adhd vaak moeite hebben met focussen en plannen, hebben ouderen hier geen last van. "Het kan zijn dat er alleen redelijk gezonde ouderen in onze studie zaten", aldus Semeijn. (FB)

Adhd: attention deficit hyperactivity disorder.

Zonder Facebook

99 dagen zonder Facebook, is dat mogelijk? Communicatiewetenschapper **Guido van Koningsbruggen** gaat onderzoeken of mensen dat lukt en hoe ze zich daarbij voelen.

"Facebook is leuk, maar kost ook veel tijd. Een derde van de tijd dat we op Facebook zitten conflicteert met andere dingen die we ook willen of moeten doen, werk bijvoorbeeld. Facebook is verslavend, een grote groep mensen wil eigenlijk stoppen met sociale media, maar heeft een stok achter de deur nodig."

Reclamebureau Just uit Leiden is de actie '99 dagen zonder Facebook' gestart. Mensen die meedoen krijgen de vraag of ze onze vragenlijst willen invullen. Er is heel weinig onderzoek naar wat er gebeurt als mensen stoppen met sociale media. Wij zijn benieuwd welke karaktertrekken bepalen of je dat stoppen kunt volhouden en hoe je je daaronder voelt. Ook vragen we mensen hoe ze denken dat ze zich gaan voelen als ze gestopt zijn. Tijdens die 99 dagen krijgen ze nog een paar keer een vragenlijst, zodat we kunnen onderzoeken of mensen goed kunnen voorspellen hoe ze zich zullen voelen.

Zelf doe ik niet mee. Ik kan niet 99 dagen zonder Facebook. Ik vind het te leuk om te zien wat mijn vrienden aan het doen zijn." (WV)

Meedoen? Ga naar: <http://99daysoffreedom.com>.

Postdocs hebben een onduidelijke positie op de universiteit. Dat maakt ze onzeker en gestrest, aldus onderzoeker Christine Teelken die de VU-gemeenschap ondervroeg.

De onzichtbare postdoc

DOOR FLOOR BAL

Het lijkt zo mooi. Na een promotieonderzoek de volgende stap op de wetenschappelijke ladder nemen door postdoc te worden. De werkelijkheid valt tegen. De gemiddelde postdoc is onzeker en gestrest. Organisatiewetenschapper Christine Teelken deed, samen met de Leidse onderzoeker Inge van der Weijden, onderzoek naar de arbeidspositie van postdocs aan de VU. Afgelopen zomer vulden 87 van de ongeveer 300 postdocs een enquête in. De resultaten waren niet rooskleurig. De term postdoc zegt eigenlijk al alles over de positie van deze groep jonge wetenschappers. Het betekent niets meer dan post-doctoraat: een academische baan die je ná je promotie kunt doen. Er is geen officieel functieprofiel en als groep zijn de postdocs binnen het universitaire beleid onzichtbaar. Het enige wat deze jonge wetenschappers delen is dat ze een tijdelijke functie hebben zonder onderwijsverplichting.

Uitgeknepen
“Een deel van de groep voelt zich zeker uitgebuit”, zegt Teelken. “Eén geënquêteerde schreef dat ze het gevoel had dat er zoveel mogelijk publicaties uit haar werden geknepen, waarna zij zelf weggegooid kon worden.” Postdocs leveren gezamenlijk zeker een stevige inspanning. Zo is in het tijdschrift *Science* veertig procent van de eerste auteurs een postdoc. Al dat harde werken levert vaak geen resultaat op. Gemiddeld krijgt in heel Nederland ongeveer 25 procent van deze onderzoekers een vaste baan, al verschilt dat percentage sterk per faculteit. De invoering van de nieuwe wet Werk en zekerheid heeft daarbij een negatief effect op de academische arbeidsmarkt. Voortaan mag de maximale aanstelling van een werknemer op tijdelijke contracten in totaal niet meer dan vier jaar bedragen. En dat terwijl het overgrote deel heel graag wil blijven. “Maar niet meer in een nieuwe postdoc-aanstelling”, zegt Teelken. “De gemiddelde geïnterviewde was 34 jaar. Mensen willen zich settelen, een huis kopen en niet telkens naar ander werk moeten zoeken.”

Ontwaakt!

De slechte positie van postdocs binnen de universitaire wereld was aanleiding voor een aantal wetenschappers om het heft in eigen handen te nemen.

Zo wil het Postdoc Career Development Initiative (PCDI) postdocs ondersteunen bij het ontwikkelen van talenten die ze ook buiten de wetenschap kunnen inzetten.

Op de VU is onlangs de universitaire groep Forum of Young Scientists gestart, waarin wetenschappers van alle faculteiten ervaringen kunnen uitwisselen. Niet alleen projecten en wetenschappelijke ontwikkelingen worden besproken maar ook de problemen waar onderzoekers tegenaan lopen. Meer informatie: zie facebookgroep FYS (Forum for Young Scientists).

Afgelopen november is PostdocNL opgericht: een landelijk postdoc platform dat de belangen van alle postdocs wil behartigen. Het richt zich op drie knelpunten. De beperkte carrièrekansen van postdocs, de problemen met tijdelijke contracten en het gebrek aan vertegenwoordiging binnen de kennisinstututen. Informatie via de LinkedIn-groep PostdocNL.

probleem niet volledig bij de werkgever ligt. “Ik neem het de politiek net zo kwalijk. Doordat universiteiten niet weten hoeveel geld ze in de toekomst zullen hebben, zijn ze min of meer gedwongen om zo te werken.”

Magische formule
Teelken en Van der Weijden deden eerder hetzelfde onderzoek bij twee andere Nederlandse universiteiten. In vergelijking hebben de VU-onderzoekers een veel langere aanstelling. De onderzochte personen liepen gemiddeld al 36 maanden op de campus rond, bij de andere universiteiten (die graag anoniem blijven) was dat 29 en 30 maanden. Vooral aan het eind van hun aanstelling loopt de spanning bij hen op. “Dan ligt er veel op hun bordje”, zegt Inge van der Weijden. “De stress neemt toe, omdat het einde in zicht is. Ze doen beursaanvragen, gaan op zoek naar ander werk en willen nog artikelen afmaken.” Het is vooral de onduidelijkheid die veel postdocs stress oplevert. Hard werken vergroot de kans op vast werk, maar iederéén werkt hard. “Er is geen magische formule”, zegt postdoc Jordi Cabanas Danes. “Veel beurzen krijgen, zou in

De verplichte internationale ervaring voor wetenschappers levert ook problemen op. Vijf postdocs van de groep ‘Fysica van levende systemen’ vertellen.

DOOR FLOOR BAL
FOTO PETER VALCKX

Weinig hulp voor buitenlanders

theorie betekenen dat je je een grotere kans op een aanstelling hebt. Maar zelfs dan is het maar de vraag of de universiteit een plek voor je heeft. Je moet ook geluk hebben. En je kunt je leven niet op geluk bouwen.”

Van het academische pad af

Voor postdocs die niet in de wetenschap willen blijven, is de toekomst helemaal onzeker. Deze onderzoekers hebben, in tegenstelling tot promovendi, ook geen vastgelegd recht op aanvullende opleidingen of loopbaanbegeleiding. Juist mensen die buiten de wetenschap aan het werk willen, kunnen dat gebruiken. VUmc-onderzoeker Marjolein Blaauboer: “Tijdens je wetenschappelijke carrière word je niet voorbereid op manieren om je academische kennis elders nuttig in te zetten.”

Mede vanwege de hoge werkdruk en de competitie besloot Blaauboer onlangs dat zij het academische pad wil verlaten. Volgens haar is het taboe om tijdens de lopende contractduur die optie serieus te onderzoeken. Hetzelfde blijkt ook uit het onderzoek van Teelken en Van der Weijden.

“Jouw directe leidinggevende heeft er vooral baat bij als je publiceert”, zegt Blaauboer. Je buiten de wetenschap oriënteren of eens een niet-academische cursus willen doen, resulteert in botsende belangen.”

Zij adviseert alle postdocs om ruim van te voren na te denken over een alternatieve carrière. “Iedereen hoopt dat ze bij die paar uitverkorenen zullen horen die zo lang mogelijk in de wetenschap kunnen blijven. Terwijl het beter is om al eerder over een plan B na te denken.”

Ze doen uitdagend werk waar ze van houden en hebben leuke collega's. Toch brengt het werk als internationale postdoc speciale problemen met zich mee. Hun ervaring is niet uniek: ongeveer 25 procent van de postdocs aan de VU komt uit het buitenland, blijkt uit de steekproef van Teelken en Van der Weijden. Wie zijn wetenschappelijke carrière serieus neemt, dient internationale ervaring op zijn cv te hebben staan. Raya Sorkin had niet verwacht dat haar verhuizing makkelijk zou zijn, maar ze had iets meer hulp verwacht. Het researchinstituut in Israël, waar ze eerder werkte, had een heel kantoor dat internationale wetenschappers begeleidde. “Ik vind het jammer dat ik het moet zeggen, maar ik was teleurgesteld in de begeleiding van de VU.” Wat haar overstek moeilijk maakte, was dat ze haar man en twee kleine kinderen met zich meenam.

“In landen als Engeland en de Verenigde Staten kun je via de universiteit huisvesting regelen. Hier kreeg ik het advies om rond te vragen bij familie en vrienden. Er was geen beschikbare woonruimte voor families.” Ook bij het vinden van kinderopvang en een school kreeg ze geen hulp. “Terwijl er een wachtlijst van twee jaar was.”

Een grote internationale verhuizing is niet iets wat de meeste mensen graag vaker doen. Tegelijkertijd zijn de opties om een carrière op te bouwen in hun nieuwe land beperkt.

Neem Andreas Biebricher. Dat hij inmiddels alweer zes jaar in tijdelijke dienst is, was nooit zijn bedoeling. Zijn grootste probleem is dat er in het huidige Nederlandse systeem geen tussenposities zijn. Je bent óf promovendus óf universitair docent. “Ik heb geen intentie om de leider van een groep te worden. Dat past niet bij mij. Maar een vast contract in een andere functie bestaat gewoonweg niet.” In Duitsland, waar hij vandaan komt, waren er tot een paar jaar geleden nog vaste banen als bijvoorbeeld vakgroeps- of hoofd laboratorium te vinden. “Maar

inmiddels heeft het competitieve Amerikaanse systeem ook daar zijn intrede gedaan.”

Analytische persoonlijkheid

Maryam Hashemi Shabestari deelt die ervaring. “Ik hou van onderzoek doen. Ik werd postdoc omdat ik mijn kansen binnen de universitaire wereld wilde vergroten. En omdat ik van onderzoek hou. Maar ik ben bang dat ik nu mezelf moet uitdagen om om werk buiten de wetenschap te zoeken.” Dat is extra lastig voor internationale

onderzoekers die graag in Nederland willen blijven, omdat ze hier een kleiner netwerk hebben.

Na vier jaar in de Verenigde Staten en vier jaar in Nederland loopt Seyda Acar er tegenaan dat haar prestaties in de buitenwereld uitgelegd moeten worden. “Omdat ik zolang postdoc ben geweest, ben ik voor veel functies overgekwalificeerd. Weinig mensen weten wat een postdoc doet. Ik kan veel, maar het is moeilijk om dat naar het bedrijfsleven te vertalen. Ik zeg niet dat ik onderzoek doe, maar dat ik een analytische persoonlijkheid heb.”

Vlnr: Maryam Hashemi Shabestari, Seyda Acar, Andreas Biebricher, Raya Sorkin en Jordi Cabanas Danes

‘We moeten meer onvoldoendes geven’

Docenten van de faculteit Sociale Wetenschappen vertellen elkaar in korte filmpjes hoe ze studenten proberen te boeien.

Socioloog **Geert de Vries**
‘Geweldig zijn de meditatieve momenten’

Communicatiewetenschapper **Elly Konijn**
‘Ik speel met studenten om ze te prikkelen’

Bestuurswetenschapper **Duco Bannink**
‘Studenten moeten zelf ook iets doen in de zaal’

DOOR DIRK DE HOOG
BEELD AUDIOVISUEEL CENTRUM

“De interactie tussen docent en student is het geheim van goed onderwijs”, zegt Karen van Oudenhoven, decaan Sociale Wetenschappen, bij de presentatie van de vier korte filmpjes ‘Topdocenten aan het woord’ op donderdag 28 januari. Daarin vertellen acht docenten, allen ooit docent van het jaar bij deze faculteit, over hun ervaringen en hoe je het onderwijs kunt verbeteren. De filmpjes zijn onderdeel van het project Activerend Leren Ondersteunen dat sinds december op de faculteit is ingevoerd. De toenemende werkdruk en stijgende studentenaantallen mogen de kwaliteit van het onderwijs namelijk niet in de weg staan. De interviews zijn gemaakt naar voorbeeld van de tv-documentaires *Kijken in de ziel*, waarin topmensen over hun vak vertellen.

Leren van cabaretiers

College geven wordt weleens vergeleken met een theatervoorstelling. De docent moet een goede show geven waarmee hij studenten weet te boeien. “Soms ben ik jaloers op een cabaretier die een tirade afsteekt die tot in de puntjes is voorbereid”, zegt docent Sierk Ybema. Hij bereidt zijn colleges slechts voor met een paar slides en hoopt genoeg flux de bouche te hebben om een boeiend verhaal te houden. Ybema wil er ook weer geen show van maken. “Die vergelijking met een cabaretier is niet bedoeld om allemaal lolliq te gaan doen. Niets is zo pijnlijk als dat, want wetenschap is een serieuze aangelegenheid. Maar cabaretiers stoppen wel elementen in hun voorstelling waar wij meer gebruik van kunnen maken.”

In een achtbaan

Collega Geert de Vries vindt dat een docent vooral enthousiasme hoort uit te stralen. “Studenten moeten aan jou kunnen zien dat je het spannend en boeiend vindt. In het beste geval is dat besmettelijk.” Een van de mooiste momenten vindt hij als er tijdens een college een diepe stilte valt, omdat iedereen aan het nadenken is over iets wat net is gezegd. “Dat is een bijna meditatief moment.” Duco Bannink houdt niet zo van dat showelement. “Enthousiasme op zich is niet per se nodig. Dat kan leiden tot gemakzucht bij studenten. Zo van goh, wat

een leuke show en dan gaan ze na een uurtje weer naar huis. Het gaat om delen van verantwoordelijkheid. Studenten moeten zelf ook iets aan het doen zijn in de zaal.”

Daar is Sandra Evers het helemaal mee eens. “Je moet studenten uitdagen en ze niet achterover laten leunen. Ze zijn hard aan het werk en na het college heel erg moe. Alsof ze in een achtbaan hebben gezeten. We leggen samen de lat heel hoog en kiezen niet voor de makkelijkste weg.”

Truc met anekdotes

Die activerende aanpak is volgens Ybema hard nodig. Hij heeft het zelfs over een labbekakkerige cultuur. “Studenten vinden het stoer om colleges en tentamens niet voor te bereiden. Dat is de dood in de pot. Daar houd ik tirades tegen. Docenten zijn er te veel in meegegaan. We moeten collectief strenger worden en meer onvoldoendes geven.”

Een bekende truc is het vertellen van anekdotes op colleges. Elly Konijn doet dat weleens. Ze vertelde de studenten dat ze op een congres was geweest en daarna mailtjes kreeg van een mannelijke collega die daar ook was. Die mails werden steeds persoonlijker. Al snel bleek dat een vrouwelijke collega ook zulke mailtjes kreeg. En uiteindelijk wel zo’n honderd vrouwen dergelijke mails kregen. Ze had het uit haar duim gezogen, maar de studenten vonden het spannend. “Ze vroegen of het echt was gebeurd. Nee, maar ik gebruikte het voorbeeld om uit te leggen hoe internet persoonlijke communicatie beïnvloedt.”

Van ingewikkeld naar eenvoudig

Als college geven geen show is, moet een docent dan juist autoriteit uitstralen? Freek Colombijn twijfelt daaraan. “Mijn voorganger antwoordde bij een moeilijke vraag altijd dat dat pas bij het volgende college aan bod kwam. Daar ben ik het niet mee eens. Je moet nooit onder een vraag proberen uit te komen, maar juist laten zien dat je zelf worstelt met de stof. Er is geen absolute kennis. Ik ben geen autoriteit die het allemaal weet. Ik sta open en wil laten zien dat ik ook op zoek ben naar het goede antwoord.”

Dat is niet altijd eenvoudig, is de ervaring van Ybema. “De kunst van college geven is van iets ingewikkelds iets eenvoudigs maken. Probleem is dat dat ingewikkeld is.”

De filmpjes zie je op fsw.vu.nl/nieuws feestelijke première topdocenten aan het woord

Organisatiewetenschapper **Sierk Ybema**
‘We moeten collectief strenger worden’

Antropoloog **Sandra Evers**
‘Ik daag studenten heel erg uit’

Antropoloog **Freek Colombijn**
‘Je moet laten zien dat je zelf ook worstelt met de stof’

‘Ik zit niet op de stoel van God’

Godsdienstpsycholoog Joke van Saane beoordeelt de bekeringsverhalen van vluchtelingen. Is dat wel een taak voor een wetenschapper?

DOOR FLOOR BAL

U beoordeelt de verhalen van vluchtelingen op geloofwaardigheid. Hoe doet u dat? “Voor mensen uit bijvoorbeeld Iran of Afghanistan is bekering tot het christendom gevaarlijk. Dat kan een reden zijn om iemand een verblijfsvergunning te geven. Ik baseer me op het dossier van de cliënt en kijk daarbij of het verhaal consistent is. Als iemand zegt dat de bekering van een hogere macht komt, verwacht je dat mensen veel praten over liefde, vergeving en hoop. Wanneer iemand actief op zoek is geweest naar een andere religie kun je meer rationele argumenten verwachten. Iemand die aangesloten is bij een charismatische kerk zal het veel over manifestaties van de Heilige Geest hebben. Terwijl iemand bij een reformatorische kerk juist niet veel over de Heilige Geest zal spreken. Ik onderzoek of dat soort uitspraken kloppen.”

Wat gebeurt er met uw rapporten? “Ik word vaak ingehuurd door de advocaat van de asielzoeker. Meestal is iemand al een keer afgewezen, maar gelooft de advocaat het vluchtverhaal wel. Mijn

rapport wordt gebruikt om een herziening aan te vragen. Als mijn verslag negatief is, kan de advocaat ook besluiten om het niet in te leveren. Al heeft de vluchteling dan een heel magere zaak.”

Als uw rapport negatief is, wordt iemand teruggestuurd. Vindt u dat niet ongemakkelijk? “Dat is zeker moei-

Joke van Saane

Community service VU

Om de maatschappelijke betrokkenheid van studenten te stimuleren is aan enkele faculteiten dit studiejaar een pilot begonnen op het gebied van community service. Studenten zetten hierbij hun academische vaardigheden in bij het oplossen van een maatschappelijk probleem.

lijk. Ik vind het natuurlijk leuker als ik een bericht van iemand krijg dat ze dankzij mijn rapport nog lang en gelukkig leven. Maar als ik alleen maar positief oordeel vindt een rechter mij uiteindelijk niet geloofwaardig meer. Dus handel ik zo objectief en wetenschappelijk mogelijk.”

Is dit wel de taak van een wetenschapper? “Dat is een lastige discussie. Maar voor mij persoonlijk is het belangrijk dat ik mijn kennis met de maatschappij kan delen. Soms krijg ik de vraag hoe ik als gelovige het geloof van een ander kan beoordelen: dat kan alleen God. Maar ik ga niet op de stoel van God zitten. Ik beoordeel alleen de dossiers, niet het geloof.”

Als community service gaan studenten hiermee helpen. Kunt u dit wel aan studenten overlaten? “We proberen om een samenwerking op dit gebied tussen de faculteiten Godgeleerdheid en Rechten op te starten. We zijn nog aan het nadenken over de manier waarop we dit kunnen vormgeven. Studenten kunnen natuurlijk niet in hun eentje dossiers beoordelen. Maar misschien kunnen ze wel contacten met asielzoekers leggen.”

Reageren? Mail naar redactie.advalvas@vu.nl.

FOTO: Peter Gerritsen

Achterstandje

Roos van Rijswijk

Opvallend: van de pas afgestudeerden werkt volgens een onderzoek van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) ongeveer de helft onder zijn niveau. Dat draait later bij, dan is het ‘nog maar een derde.’ Behalve dan als je een vrouw bent, dan draait er helemaal niks bij. Dat komt volgens het CBS doordat vrouwen in deeltijd gaan werken wegens kinderen. In een artikel in *de Volkskrant* werd een dame aan het woord gelaten die zelfs een minuut of vijf niet gewerkt had wegens kind, en hierdoor een achterstand op de arbeidsmarkt had opgelopen. Ah, de achterstand op de arbeidsmarkt. Je knippert even met je ogen en opeens ben je dertig en vragen alle vacatures om starters met veertien jaar ervaring, die vloeiend in vier talen zijn waaronder één obscuur Tibetaans dialect, met minstens vijf afgeronde stages in zowel de veehouderij als de literaire sector en ‘genoeg levenservaring’, wat zich meestal vertaalt in een jaar vrijwilligerswerk met beren of kinderen op de Russische steppe en een

Facebookprofiel vol festivalfoto’s. Representatieve festivalfoto’s, bedoel ik, dus waar je heel gezond en zonder alcohol op staat, en niet alsof je net drie nachten afwisselend zuipend en projectielbrakend hebt doorgebracht in een tent die in een vorig leven zeker weten magnetron is geweest.

Tevens heeft het de voorkeur als je tijdens je middelbare schoolperiode al actief was bij de jongerenafdeling van een geschikte politieke partij en in die tijd ook een eigen onderneminkje hebt opgezet, gewoon voor de lol, zeg maar iets met arme kinderen (niet jouw kinderen, ik herhaal: niet jouw kinderen) en mobiele telefoons of iets dergelijks, in ieder geval iets wat makkelijk te doen was naast het cum laude behalen van je eindexamen. Maar buiten dit alles kom je er zonder bestuurservaring, een passie voor marathonlopen en een minor kunstgeschiedenis met speciale aandacht voor Japan sowieso niet in. Dus ga even bij jezelf te rade voor je solliciteert, wil men maar zeggen, en neem vooral geen kind want dan kun je bovenop dit alles óók nog vloeiend Mozart kunnen spelen en vier programmeertalen beheersen, het feest gaat niet door. Je hebt een baarmoeder. Waar

Het feest gaat niet door. Je hebt een baarmoeder

een kind in heeft gezeten. Dude. Straks moet je dat kind een keer van school halen, of zoiets. Heb je (v) geen kind (gefeliciteerd!)? Dan toch maar accepteren dat tijdens je sollicitatiegesprek gevraagd wordt of je er een wilt maken in de nabije toekomst, want zeggen dat dit niet alleen ongepast maar ook onwetmatig is, betekent dat je niet aangenomen wordt.

Het beste antwoord op vragen die over je persoonlijke situatie gesteld worden, is nog altijd dat je in je eentje woont met vijf katten, of als je iets socialer wilt overkomen in godsnaam dan maar met een onvruchtbare lesbienne (tip: even letten op de sector waar je solliciteert) en dat het klinisch bewezen is dat je allergisch bent voor kinderen.

Uitslag, opgezette klieren, zo’n allergie die steeds erger wordt naarmate je meer peuters ziet, zoals met pinda’s maar dan nog véél serieuzer. Voeg hieraan toe dat ‘helikopterview’ je *middle name* is, en je zit gebakken. En die een derde zich maar afvragen wat ze verkeerd hebben gedaan.

Reageren? Mail naar redactie.advalvas@vu.nl.

De raadpleging komt eraan

Begin april kunnen alle VU-studenten en -medewerkers zich online uitspreken over universitaire hot items, zoals gekozen bestuurders.

DOOR DIRK DE HOOG

Het voorstel voor een referendum werd vorig jaar tijdens het grote VU-debat gedaan door studenten van De Nieuwe Universiteit (DNU). Collegevoorzitter Jaap Winter stemde ermee in op voorwaarde dat het een gezamenlijk initiatief zou zijn van bestuur, medezeggenschap én actiegroepen. Zo gezegd, zo gedaan. Maar de voorbereiding voor ‘de raadpleging’ duurde lang. Zo is er een onderzoeksbureau ingehuurd om de vragen ‘wetenschappelijk verantwoord’ te formuleren en uit te proberen op een testpanel. Naar verwachting kan de raadpleging begin april van start. “Achter de schermen hebben de verschillende partijen goed samengewerkt. We moesten het vooral eens worden over welke punten we aan de orde wilden stellen, en hoe gedetailleerd”, verklaart OR-lid en Verontruste VU’er Boris Slijper.

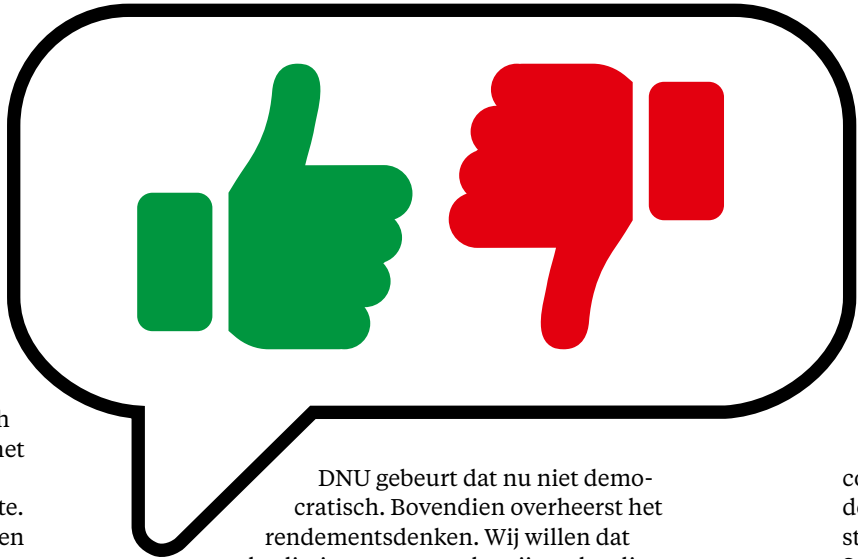
Niet vrijblijvend

Ook studenten doen mee. Ludo Schoenmakers vertegenwoordigt DNU in het organiserende comité. “Uiteindelijk hebben we niet voor een echt referendum gekozen. Dit impliceert toch te veel dat mensen voor of tegen iets kunnen stem-

men, wat dan in het beleid moet worden uitgevoerd. Dat kan juridisch helemaal niet. Daarom noemen we het een raadpleging.” Toch is het geen vrijblijvende enquête. Slijper: “We vragen mensen niet alleen naar ervaringen, maar doen ook concrete voorstellen, met argumenten daarbij.

‘Zullen we de decaan van de faculteit voortaan zelf kiezen?’

Bijvoorbeeld of onze bestuurders gekozen moeten worden. Als de overgrote meerderheid van de universitaire gemeenschap dat wil, moet het bestuur daar wel iets mee.” De raadpleging is nadrukkelijk ook bedoeld voor studenten, stelt Schoenmakers. “We vragen weliswaar niet naar de tevredenheid over de computerzalen en dergelijke, maar wel naar achterliggende zaken. Dat komt neer op de vraag wie op grond van welke criteria beslissingen neemt over onderwijs en onderzoek. In de ogen van

DNU gebeurt dat nu niet democratisch. Bovendien overheerst het rendementsdenken. Wij willen dat beslissingen over onderwijs op kwalitatieve en niet op kwantitatieve gronden worden genomen. Kijk naar het inhoudelijke belang van een opleiding en niet alleen naar aantal studenten en behaalde studiepunten.”

Gekozen decanen

Decentralisering is een belangrijk item, vindt Slijper. “Wij willen dat beslissingen zo dicht mogelijk bij de werkvloer worden genomen door de direct betrokkenen. Daarom stellen we voor de faculteitsdecaan voortaan te kiezen.” Nu wordt die benoemd door het bestuur. Hij vindt dat er geen wezenlijke belangtegenstelling tussen studenten en medewerkers bestaat. “Kijk naar de actiegroepen van zowel studenten als medewerkers. Hun kritiek komt behoorlijk

coherent over: weg met het rendementsdenken en meer zeggenschap voor studenten en medewerkers.” Schoenmakers is het daarmee eens. “Het personeelsbeleid raakt ook studenten bijvoorbeeld. Bij een gezonde universiteit komt het niet voor dat de helft van de docenten een flexcontract heeft. En het bezuinigen op ondersteunend personeel gaat uiteindelijk ten koste van de begeleiding van studenten.” Belangrijk voor de betekenis van de raadpleging is de opkomst. Hoe gaan de organisatoren mensen erbij betrekken? Schoenmakers: “We gaan een campagne organiseren met een startbijeenkomst. En ik hoop dat veel docenten bij hun colleges er even aandacht aan willen besteden. De universiteit pleit tenslotte voor academisch burgerschap. Daar valt deze raadpleging zeker onder.”

Reageren? Mail naar redactie.advalvas@vu.nl.

rdhmr

SO YOU THINK YOU CAN TEACH

Wie weet van een hoorcollege een inspirerende sessie te maken? Student-reporter Rutger Westerhof schuift aan. Deze keer: **het college rechtspsychologie van Peter van Koppen.**

20-1-2016 | 11.00-12.45 | HG 08A-00. Het lage timbre van Van Koppen vult de zaal maar net. Hij heeft Mozarts pianoconcert nr 20 in D-mineur inmiddels uitgezet omdat het college toch een keer van start moet gaan. Van Koppen zal zich gedurende het college op de achtergrond plaatsen, nooit te veel zeggen of lang uitweiden, maar de

getoonde voorbeelden het verhaal laten vertellen. Die voorbeelden zijn valse bekentenissen, of op z’n minst bekentenissen die met onbetrouwbare technieken zijn verkregen. Het college rechtspsychologie is onderdeel van de minor forensische criminologie. De zaal is gevuld met studenten rechten, criminologie en psychologie. Verschillende achtergronden, maar ook studenten uit vakgebieden die overduidelijke raakvlakken hebben met het onderwerp van vandaag. En Van Koppen krijgt ze allemaal stil. Met door hemzelf gemonteerde collages van video, geluid en teksten met uitleg bouwt hij zijn argument op over de te grote rol van bekentenissen in de rechtspraak. Het is geen college voor mensen met zwakke magen. Tijdens het zien van beelden van het verhoor van Kim Visser gaan er rillingen door de zaal. Hoe politieverhoorder Jaap Blom de van de moord op haar kinderen verdachte Visser toeschreeuwt en met bewijzen om de

oren slaat, en dan de begeleidende tekst van de docent, die fijntjes opmerkt dat Blom het bewijs uit zijn duim zuigt. Voor iedereen die Netflix’ *Making a Murderer* kent, zijn het bekende technieken. Maar waarvan je niet direct verwacht dat ze in ons o zo beschaafde Nederland bij de vleet worden toegepast.

Nadat een aantal onderwerpen zijn ontleed en ondervragingstechnieken blootgelegd, blijft er voor de toehoorder weinig vertrouwen over in het politieverhoor. Stemanalyse: nutteloos. Leugendetectie: nauwelijks meer kans op het vinden dan de waarheid dan het te gokken. Neurolingüistisch programmeren? Absolute onzin. Uiteindelijk is Van Koppens pleidooi er vooral één voor gewoon logisch nadenken.

En dat pleidooi zit goed in elkaar. Van Koppen is als hoogleraar rechtspsychologie gespecialiseerd in valse bekentenissen en als getuigedeskundige bij de nodige geruchtmakende zaken betrokken geweest. Die ervaringen zijn de kracht van het college: hij weet alles van de voorbeelden die hij noemt. Het voordeel hiervan is dat het college verder niet zoveel nodig heeft: een paar uitgebreide voorbeelden en een docent die simpel en effectief de vinger op de zere plek legt. Zo kom je een twee uur durend college zonder moeite door. **AW**

+ Zelf gemonteerde filmpjes met voorbeelden. Mozart in D-mineur

— Een microfoon kan geen kwaad

WAT LEEFT ER OP DE VU?

Dit voorjaar kunnen alle VU-medewerkers en -studenten via een online peiling hun mening geven over diverse hete hangijzers. Van gekozen bestuurders tot het behoud van kleine opleidingen. Collegevoorzitter Jaap Winter en lid van het dagelijks bestuur van de OR Boris Slijper in gesprek over wat ze met deze peiling willen bereiken.

De bezetting van het Maagdenhuis in februari 2015 beheerste wekenlang het nieuws. Ook op andere universiteiten brak onrust uit en liepen de discussies hoog op. Die gingen overal over dezelfde thema's, zoals rendementsdenken in onderwijs en onderzoek, medezeggenschap, democratisering, financiële autonomie en tijdelijke contracten. Op de VU was dat niet anders. Vooral de ondernemingsraad, de universitaire studentenraad en kritische groepen zoals de Verontruste VU'ers (VVU) en

studenten van De Nieuwe Universiteit (DNU. VU) mengden zich flink in de discussies met het College van Bestuur. Tijdens een openbaar debat op 30 maart 2015 stelden studenten van DNU voor om een raadpleging te houden om zo boven tafel te krijgen welke vraagstukken nou echt in brede kring leven en voor welke oplossingsrichtingen medewerkers en studenten het meeste voelen. Een suggestie die door alle partijen, inclusief het College van Bestuur, werd omarmd. Op dit moment slaan

ze de laatste hand aan de gezamenlijke voorbereidingen.

NIET HET DEBAT VAN DE ENKELING

Boris Slijper, docent bij sociale wetenschappen, OR-lid en een van de initiatiefnemers van de peiling: "In het vuur van de discussies heb je het idee dat allerlei zaken heel erg leven. Maar je praat met een relatief beperkte kring. Als je betrokken bent bij een beweging die zich democratisch noemt en die zegt op te treden

namens de academische gemeenschap, moet je laten zien dat dit ook zo is. Met deze peiling krijgt de hele VU-gemeenschap de kans zich te laten horen." Ook Jaap Winter is overtuigd van het nut van de peiling. "We vinden het belangrijk dat het debat in de universiteit niet het debat van de enkeling is. En om dat samen op te pakken, al verschillen onze perspectieven op wat precies de zorgen zijn en op welk niveau in de organisatie die zitten. Als bestuur zien wij ook dat de universiteit als organisatie tegen grenzen aanloopt. Het is goed om met elkaar constructief na te denken over hoe het beter kan. Bij medewerkers en studenten zit een enorme energie en betrokkenheid die we daarbij goed kunnen gebruiken."

ZORGVULDIGE VOORBEREIDING

De vraag rijst wel waarom er tussen het besluit om een peiling te houden en de uitvoering straks een jaar verstreken is. Jaap: "Het kost tijd om iets als dit goed op te zetten. Eerst hebben we in werksessies met elkaar besproken: wat zijn de thema's, de oplossingsrichtingen, de argumenten voor en tegen? Dat wilden we goed in kaart hebben om medewerkers en studenten een objectief en eerlijk palet voor te leggen. Daarbij komt ook de vraagstelling nauw: op wat voor soort vragen krijg je wat voor antwoorden? Voor je het weet heb je een vraag nèt verkeerd gesteld waardoor je met het antwoord niet zo veel kunt. Dat willen we voorkomen."

NOG ELKE DAG RELEVANT

Maar is inmiddels het momentum niet voorbij? Dat bestrijdt Jaap. "De issues die een jaar geleden opspeelden, zijn niet weg. Die

"Met deze peiling krijgt de hele VU-gemeenschap de kans zich te laten horen."

gaan bijvoorbeeld over de manier waarop we besluiten nemen over de organisatie en wat we aan inhoudelijke keuzes maken. De medezeggenschap speelt daar een belangrijke rol in en ook in andere gremia vindt veel overleg plaats. En toch bestaat bij medewerkers en studenten het gevoel dat ze daar te weinig bij betrokken worden. Dat is één type problematiek dat indringend is en dat niet weg is als het er even niet over gaat. Het is weg uit de pers, maar bij ons is het elke dag relevant." Boris vult aan: "Eigenlijk is het niet slecht dat de peiling even op zich laat wachten. Want de verhoudingen waren afgelopen voorjaar behoorlijk gepolariseerd en gespannen. Nu zijn de gemoederen wat bedaard en is de discussie ook meer uitgekristalliseerd. De peiling is ook een middel om te laten zien dat we er nog mee bezig zijn."

DE VRAGEN EN STELLINGEN IN DE PEILING ZIJN INGEDEELD IN VIJF HOOFDTHEMA'S:

1. Onderwijskwaliteit
2. Onderzoeksbeleid
3. Zeggenschap en medezeggenschap
4. Personeelsbeleid
5. Onafhankelijkheid van de universiteit

GEEN ONMOGELIJKE VOORSTELLEN

Jaap en Boris zijn het erover eens dat veranderingen tijd nodig hebben. "Voor sommige wensen die misschien leven, is het maar de vraag of je ze alleen binnen de universiteit kunt bewerkstelligen", zegt Jaap. "Neem het voorstel van de gekozen rector. De achterliggende gedachte is dat je daarmee iemand in het bestuur krijgt die meer gevoed wordt door en dichter betrokken is bij wat mensen werkelijk willen. Daar is wellicht iets voor te zeggen, maar het is maar de vraag of dit het beste model is om dat te bereiken. In het huidige bestel zou zo'n gekozen rector collectieve verantwoordelijkheid dragen met twee andere bestuursleden die benoemd zijn door de Raad van Toezicht. Wat betekent dat voor het toezicht? Wat zijn dan de rollen en bevoegdheden? Dat zou kunnen wringen. Het is in elk geval iets waar je over moet nadenken." Boris: "Stel dat je voor de gekozen rector een grote stem krijgt binnen de universitaire gemeenschap, dan kun je Jaap niet vragen om die constructie morgen in te voeren. Er zitten haken en ogen aan, maar er zijn mogelijkheden. In de peiling leggen we geen suggesties voor die strikt onmogelijk zijn. Bijvoorbeeld dat de VU niks meer te maken heeft met het Ministerie van Onderwijs. Maar er staan wel voorstellen in die misschien niet één twee drie uit te voeren zijn, waarvoor je eerst de randvoorwaarden zou moeten creëren. Of met een tussenoplossing moet komen."

VERSCHILLENDE INTERPRETATIES

De exacte datum staat nog niet vast, maar ergens in het voorjaar valt de vragenlijst bij alle medewerkers en studenten in het digitale postvak. De vragenlijsten gaan rechtstreeks naar een onafhankelijk onderzoeksbureau dat de antwoorden verwerkt, uiteraard geanonimiseerd. Wat gebeurt er met de uitkomsten? Boris: "De partijen die meedoen gaan zich daar eerst elk voor zich over buigen: wat zien we terug? Hoe moeten we de antwoorden interpreteren? Wat willen we daarmee? Met welke uitslagen willen we meebewegen en waar houden we vast aan ons eigen standpunt, ook als dat afwijkt van de meerderheid? Hoe leggen we dat dan uit? We gaan niet automatisch met alle uitkomsten mee; daarom is het een peiling en geen stemming. De uiteindelijke beslissing ligt

bij het College van Bestuur, en deels bij de OR en de USR. Maar het uitgangspunt is wel om in gezamenlijkheid over de uitkomsten te praten."

NIET HET EINDE VAN HET DEBAT

Daarbij legt de peiling uiteraard gewicht in de schaal, benadrukt Jaap. "De uitkomsten nemen we serieus: ik lees die als wat leeft in de universiteit, een signaal van wat mensen wel en niet willen. Wat ze echt belangrijk vinden en wat minder. Dat levert ongetwijfeld geen zwart-witbeeld op, maar als bestuurders moeten we er wel iets mee. In die zin geven de uitkomsten straks richting aan hoe we de infrastructuur van de universiteit verder gaan ordenen. Er komt geen nieuw instellingsplan uit rollen, of een fundamenteel nieuw bestuursmodel; het is zeker niet het einde van het debat. Het lijkt mij goed om na de peiling weer een openbaar debat te organiseren. Om in alle openheid verder praten en te proberen elkaar mee te krijgen. Ik zie de peiling als het begin van een veranderproces dat breder gedragen is in de universiteit."

"De uitkomsten nemen we serieus: ik lees die als wat leeft in de universiteit."

VOOR GROTE GROEPEN VAN BELANG

Beiden kijken uit naar de peiling. En hopen op een hoge deelname. "We verwachten niet dat iedereen de behoefte voelt zich er tegenaan te bemoeien", zegt Boris. "Maar wel dat we een substantiële groep bereiken, die flink veel groter is dan de usual suspects. Het gaat ten slotte om thema's die veel mensen aangaan. De tijdelijke contracten vormen bijvoorbeeld een breed gedeelte zorg, maar ook publicatiemeting en het rendementsdenken in het onderwijs. Daar hebben veel meer medewerkers en studenten iets over te zeggen dan alleen degenen die zich tot nu toe in de discussies hebben gemengd. Wat de uitkomst wordt? Dat is een interessante vraag, daarom doen we het!" Jaap: "Voor mij is de beste uitkomst dat een groter deel van de VU-gemeenschap het gevoel krijgt samen mee te denken over de toekomst van de universiteit. En dat we mede dankzij de peiling betere keuzes kunnen maken die breed gedragen worden."

Wetenschapswedstrijd

Cultuurcentrum
Griffioen
Uilenstede

Vier promovendi in het theater

Donderdag 25 februari
Aanvang 20.30 uur
Studenten €11,-
Medewerkers VU €13,50
griffioen.vu.nl

Wetenschap als wedstrijd: vier promovendi presenteren hun onderzoek en het publiek beslist wie wint. Science Battle is een avond met antwoorden op niet-gestelde vragen.

Martijn Kool (Erasmus Universiteit) onderzoekt een geheugeneiwit. Het Erasmus MC slaagde erin om hersenen 24 uur levend te houden. Sjon Hartman (Universiteit Utrecht) ontdekte hoe planten 'voelen' dat ze onder water staan. Bij overstromingen gaan veel planten dood. Sjon wil ze redden. Julia Cramer (TU Delft) werkt aan een computer die niet te kraken is, de kwantumcomputer. Waren we net gewend aan bits die alleen 0 of 1 kunnen zijn, qbits kunnen zowel 0 als 1 zijn.

Hans van der Jagt vertegenwoordigt de VU. Alexander Idenburg was rond 1900 een Nederlands staatsman, die onder meer Indonesië bestuurd. Van der Jagt ontrafelt zijn leven en vindt bizarre overeenkomsten met de huidige situatie in Nederland.

Dick Roodenburg,
publiciteitsmedewerker Griffioen

Restaurant

Even onderuit met vegetarische bitterballen

Café de Ceuvel

CONCEPT Een eetcafé opgebouwd uit gerecyclede materialen. Ze bereiden hier eten dat niet alleen gezond is voor de gasten, maar ook voor de planeet. In de zomer organiseren ze lezingen, festivals, muziek- en bioscoopavonden.

SFEER Open, creatief en laidback. Jazzmuziek, gekleurde lampjes in de bomen en alvast voor in het voorjaar hangmatten tussen de houten pilaren. We hebben een mooi uitzicht over het IJ en de industrie in de Amsterdamse haven.

ETEN Verse en veelal biologische producten. We bestellen een saté van de vegetarische slager en een risotto met seizoensgroenten, champignons en kaas. Vooraf nemen we de 'oester-champignon bitterballen', lekker vegetarisch. De saté smaakt ook goed. Samen met de worteltjes, aardappelen en champignons is het een vullend en veelzijdig gerecht. De risotto is flauwtjes.

BEDIENING Ook laidback. Het duurt een tijdje voordat we opvallen. De aardige jongen die ons helpt maakt wat foutjes. Maar ach, het is pas zijn tweede dag, dus we gunnen hem zijn leermomenten. Bovendien kan het ons niet schelen, dit is geen plek om je druk te maken.

TIP De overheerlijke cheesecake.

AANRADER Zeker, dit is een fijne ontsnapping uit de drukke stad. De gezelligheid, de muziek, het IJ, de huisgemaakte wijn én de vegetarische bitterballen maken de wereld heel wat aangenamer.

PRIJS Een hoofdgerecht kost tussen de 10 en 15 euro, een pizza (uit de houtoven) tussen de 7 en 9 euro, de cheesecake 6 euro. Voor het biertje IJwit betaal je 4,60 euro.

WAARDERING

CAFE DE CEUVEL
Korte Papaverweg 4
cafedeceuvel.nl

Evie Cox, tweedejaars
masterstudent management,
policy analysis and
entrepreneurship in health
care

Ook GRATIS UIT ETEN voor Advalvas!
Mail naar redactie.advalvas@vu.nl.

Om de week gaat een student op kosten van advalvas uit eten en beoordeelt het restaurant.
€50

Op kamers

De eenkamerwoningen van Uilenstedebezoekers zijn hetzelfde. Hun verhalen beslist niet.

Uilensteders 11

“Vijf jaar heb ik hier naartoe gewerkt. Ik weet dat ik onderzoeker wil worden, dus zet ik de stappen die nodig zijn om daar te komen. Ik ben helemaal gegrepen door de neurosciences. Om meteen ervaring te krijgen in het doen van onderzoek, heb ik eerst een hbo-studie medisch laboratoriumonderzoek gedaan. Over de stof lezen kan altijd nog wel. Door mijn hbo-achtergrond ben ik praktischer ingesteld dan studiegenoten met een universitaire bachelor, merk ik. Ik heb stage gelopen bij VUmc en het University College in Londen. Over een paar weken vertrek ik naar Boston. Aan Harvard Medical School ga ik onderzoek doen naar Parkinson. En ik had ook nog sollicitatiegesprekken in Zürich en Londen voor het promotieonderzoek waaraan ik in september wil beginnen. Ik kreeg een aanbod uit Zürich en daar ga ik op in.”

Sherida de Leeuw

23
Master neurosciences
Gele flat

Door *Welmoed Visser*
Foto *Peter Valckx*

Wil je ook in Uilensteders?
Mail naar redactie.advalvas@vu.nl.

IN DIE TIJD DACHT IK NOG DAT IK INDRUK KON MAKEN DOOR MIJN
PENIS IN DE VORM VAN EEN MY LITTLE PONY-KARAKTER TE DRAAIEN.